

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

Egészévre . . . 8 korona
Félévre . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Széchenyi Imre gróf meghalt.

A nemzet legjobbjai közül elvitt egyet a halál. Mult hét szombatján meghalt Somogyváron *Széchenyi Imre* gróf. Oda tették pi-henni nagy őseihez, kiknek nevét aranybetűkkel jegyezte föl a magyar történelem. Ő méltó vala nagy ősei nevére. Nemes érzésű, munkás és a nép jóléteért fáradhatlan. Tetteiről életrajza beszél legékesebben, mit a következőkben adunk:

Sárvári és felsővidéki *Széchenyi Imre* gróf 1858 márc. 31-én született Somogyváron. Atyja *Széchenyi Dénes* gróf, *Széchenyi István* gróf testvére, *Lajos* grófnak fia volt, anyja szül. *Hoyos Mária* grófné. A legidősebb *Imre* grófon kívül még három fiú született a házasságból: *Géza* gróf, a csokonyai uradalom tulajdonosa, a korán elhunyt *Lajos* gróf és *Viktor* gróf, a sárpentelei uradalom birtokosa.

Széchenyi Imre gróf iskolai tanulmányait otthon kezdte

Széchenyi Imre gróf.

meg és a pozsonyi gimnáziumban folytatta. A mezőgazdálkodásban Sopronkövesden, a hirneves gazda, *Otóska Béla* mellett mint gyakornok szerzett kiváló ismereteket. 1881-ben ő, *Géza* testvére, *Andrássy Géza* gróf, *Hoyos Ernő* gróf és *Gudénusz* báró tanulmány-utra mentek Amerikába. Ez alkalommal tanulmányozták Amerika mezőgazdasági viszonyait, gabonaeladási rendszerét és különösen az elevátorokat. Amerikai utjáról állandó tudósításokat küldött haza, melyeket később „*Amerikai levelek*” címen külön kötetben adott ki 1883-ban, mely munkájában először hangoztatja az agrárius eszméket és amelyeknek terjesztésére a napilapok hasábjait is felhasználta.

Széchenyi Imre gróf egyike volt a hazai gazdaságpolitika első uttörőinek, amelynek eszmeáramlatába a híres *Mayer Rudolf* német agrárszociálpolitikus vezette be. Az OMGE. ülésein lelkes előadásokat tartott ez eszméről s kedvenc ideái a

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

birtokminimum és a homestead voltak. A szőlőfelújítás kezdetén Miklós Gyula akkori borászati kormánybiztos javaslatára őt küldötte ki a földmivelésügyi kormány az állam részére *Festetits* Tasziló gróftól örökbérletként megszerzett balatonmenti homoki szőlőtelepítések szervezésére és vezetésére. Később kijárta, hogy a kormány megvette e földeket *Festetits* gróftól és olcsón adta át a telepesmunkásoknak.

1889-ben alakult meg a Köztelken a *Magyar Gazdák Hadseregellítő Szövetkezete*, amelynek előkészítésén nagy buzgalommal fáradozott és alelnöke volt. Miután e szövetkezet felszámolt, üzletkörét egy új, az egész ország gazdasági érdekeit üzleti alapon szolgáló új intézménynek: a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének* engedte át, amelynek programját *Andrássy* Aladár gr. elnökkel és *Dessewffy* Aurél gr. alelnökkel együtt a megboldogult főur dogozta ki. Ma a kezdetben szűk körű intézmény hatalmasan kifejlődött és a magyar közgazdaság fejlesztésében elsőrangú szerepet játszik. A *Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének* eszméje szintén az ő agyában fogamzott meg, amelyet aztán az OMGE. egyik közgyűlésén javaslatként adott elő és immár szép sikerrel megvalósult. Az agrárszövetkezeti mozgalmakban különben mindenkor erélyes működést fejtett ki. Mikor *Bethlen* András miniszter telepítési törvényjavaslatát elkészítette, őt és *Baross* Károlyt, az OMGE. akkori szerkesztő-titkárját küldte ki Németországba a járadékbankok tanulmányozására s erről szóló jelentését könyvalakban is kiadta.

Kiváló érdemeket szerzett a *Gazdák Biztosító Szövetkezetének* megalakításában, hol az alapítás érdemeinek orozsiánrése az elhunyt nemes gróftól illelt. Fáradhatatlanul agitált ez intézmény léte-ítésének érdekében és a több mint egy millió korona alaptőke kétharmad részét ő szerezte össze. Az *Országos Központi Hitelszövetkezet* uttörő tevékenységében is nagy része van s különösen Somogy vármegyében szervezte a falusi hitelszövetkezetek nagy sorát.

Az ő intenciói érvényesültek a budapesti kir. József-műegyetem kapcsolatában mintegy tizenkét évvel ezelőtt létesített országos mezőgazdasági gépkiszérlési állomás fölállításában is.

Az OMGE. által az összes vármegyei gazdasági egyesületek bevonásával rendezett III. országos gazdakongresszuson, melyen a magyar gazdaközönség voltaképpen megvetette alapját a modern magyar mezőgazdaságnak, *Széchenyi* grófnak a telepítési kérdésben előterjesztett javaslatát egyhangú elfogadásra találtak s alapjául szolgáltak a földmivelési kormányzat telepítési akciójának, mely a még most is csak javaslat alakjában a parlament asztalán fekvő telepítési törvényben csucsosodott ki. Oszlopos tagja volt az elhunyt a *Magyar Gazdaszövetségnek* is, amelynek minden akciójában tevékeny részt vett és amely irányu működését már jóformán az előbbieken ismertettük. Felügyelő bizottsági tagja volt a Magyar Földhitelintézetnek és a Magyar Általános Hitelbank igazgatóságában is helyet foglalt.

Széchenyi Imre gróf 1885-ben vette nőül *Andrássy* Aladár gróf leányát *Máriát*, akivel mindhalálig boldog családi életet élt. Házasságából négy leánya: *Mária*, *Erzsébet*, *Lea*, *Katalin* és egy fia *Imre* születtek.

Halálát régi szivbaja okozta és nem jött egészen váratlanul.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, melynek a megboldogult igazgató-választmányi és tanácsbeli tagja volt, küldöttségileg képviseltette magát a temetésen, amely november hó 28-án Sármentelén ment végbe. A küldöttség tagjai: *Bujanovics* Sándor és *Pallavicini* Ede ögróf alelnökök és *Rubinek* Gyula, az egyesület ügyvezető-titkárja voltak. A küldöttség az egyesület nevében diszes koszorut helyezett a megboldogult ravatalára „*Érdemes igazgató választmányi tagjának — az Országos Magyar Gazdasági Egyesület —* felirattal.

Országos Széchenyi-szövetség.

Nem lehullott sziklára, hanem termékeny talajra talált a mag, melyet a *Magyar Gazdaszövetség* immár két esztendeje a szociális tanfolyamokon hintegtet a magyar főiskolák ifjusága lelkébe. A szociális tanfolyamokkal ugyanis a gazdaszövetség a művelt magyar fiatalságot, a jövő reményeit vezeti be a hazafias munka nagy csarnokába, lelkükbe csepegteti a munka szeretetét, édes magyar hazánk iránti tartozó kötelezettségeket.

A tanfolyamok első gyümölcse gyanánt hazafiúi lelkesedésünk tüzevel, melegevel üdvözöljük a mult héten megalakult *Országos Széchenyi-Szövetséget*, mely a gazdák országos testületének, az O. M. G. E.-nek székházában talált enyhethető hajlékot. A szövetség körébe ezideig a hazai főiskoláknak több mint 300 ifja csatlakozott s céltudatos, komoly munkásság kifejtését vették tervbe, hazánk gazdasága és közművelődésének előbbreviteléhez készülnek lerakni az alapozó köveket. Minden ízében, gondolkozásában, felfogásában és cselekedeteiben ez a lelkes fiatalcsapat a nagy *Széchenyi* által vetett barázdanyomokon halad, nincs szó az új szövetségben napi politikáról, vallási, nemzetiségi különbségek nem tevődnek szóvá, hanem mindazt, ami nélkül a serdülő ifjuból a hazának hű polgára nem lehet: czéljául tüzte ki a szövetség, hogy elsajátíttatja tagjaival. Ápolja bennük a hazafiúi érzelmet, reávezeti a helyes irányban való munkára, s míg a szövetség tanítja, neveli, erősíti, izmosítja ifju tagjait, előkészíti a jövő nagy küzdelemre, nem feledkezik meg arról sem, hogy a művelt magyar ifjuság ejtse módját annak, hogy leereszkedve a föld népéhez, a munkásosztályhoz, ossza meg ezzel mindazt, mit neki Isten tudnia adott, vessse szívébe azt, hogy Isten előtt egyenlők vagyunk, édes hazánk iránti kötelezett-

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„**Hangya**“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. szám.

ségeink ugyanazok: megtartani ezt a földet, mely az ősök véréből ázott és termékenyült meg annyiszor.

A fiatalság országos szövetségének alakulását az egész művelt magyar közönség osztatlan örömmel, lelkesedéssel kíséri, figyelemmel várja kifejtendő munkásságát, mert:

Hass, alkoss, gyarapíts,
S a haza fénye derül!..

Hogy áll a világ?

A válság.

A kormány és az ellenálló megyék harca egyre jobban kiélesedik. Kristóffy belügyminiszter mindennek előtt Pest megye ellenállását akarta megtörni s ezért a betegeskedő új főispán helyébe, aki beiktatását nem tudta kierőszakolni, Laszberg Rudolf gróf győri főispánt küldötte ki helyettes főispánul Pest megyébe. Laszberg gróf csendőrök sorfala között be is vonult mult pénteken a vármegyeházába s a Fazekas Ágoston felfüggesztett főjegyző helyébe Römer miniszteri titkárt nevezte ki helyettes főjegyzővé. Ilyen körülmények között érthető izgalommal várta mindenki a megye hétfői közgyűlését, amelyen már az új helyettes főispán akart elnökölni. A közgyűlés előtt a megye tanácskozó termét szociálisták szállották meg és nem bocsátották be a bizottsági tagjait. Utóbb azonban a rendőrség mégis kivezényelte a szociálistákat, mire Dalmady Győző árvaszéki elnök vezetésével megkezdődött a közgyűlés, amelyen Beniczky Lajos alispán helyébe Vigyázó Ferenc gróftól választották meg helyettes alispánnak, aki nyomban le is tette az esküt. A közgyűlést azután egy negyed óra alatt berekesztették, mielőtt a főispánhelyettes a terembe érkezett. Pest megyének tehát most van két főispánja: Tahy István, akit már a Fejérváry-kormány nevezett ki, de aki még installálva nincsen és helyettese, Laszberg Rudolf gróf győri főispán. Van azonkívül két alispánja: Beniczky Lajos, aki gyöngélikedik s azért távol van a fővárostól és Vigyázó Ferenc gróf, akit a hétfői közgyűlés választott meg; és van két főjegyzője: Fazekas Ágoston, akit a kormány felfüggesztett és Römer, akit a kormány küldött ki Fazekas helyébe. De az ellenállást a központi tisztviselők példájára követni fogják a járások tisztviselői is s akkor vajjon minő eszközökkel fog a kormány ezzel az ellenállással megküzdeni?

Sz—s.

Orosz forradalom.

Oroszországban csak nem akar elkövetkezni a békés fejlődés korszaka. Szinte úgy látszik, hogy a cár későn határozta el magát arra, hogy alkotmányt ad népeinek, akkor, amidőn az elkeseredés már oly fokra ha-

gott, hogy egyszerre megszüntetni nem lehetett. Mégis remélni lehet, hogy előbb-utóbb helyreáll a rend és a nyugalom, bár azok az események, a melyek néhány hét óta történnek, azt mutatják, hogy még a hadseregben is meglazult a fegyelem s szinte mindennapos a katonák és a matrózok fellázadása. Ezek után nem lehet csodálni többé, hogy Oroszország Japánnal szemben nem tudott egyetlen egy diadalt sem aratni, mert ilyen hadsereggel a legkiválóbb hadvezér is tehetetlen. Csak néhány hete, hogy Kronstadtban, Pétervár megerősített kikötővárosában lázadtak fel a matrózok s iszonyu vérontást és pusztítást vittek véghez, míg végre sikerült őket lefegyverezni. Alig egy héttel később Kelet-Ázsiában a vladivosztoki kikötőben lázadtak fel a matrózok és a katonák. Felgyújtották a várost, amely félig leégett, gyilkoltak, raboltak és pusztítottak. Legutóbb Szebasztopolban, az Oroszbirodalom feketetengeri kikötővárosában lázadtak fel a matrózok. A feketetengeri hajóhad eddig is hirhadt volt. A nyáron lázadt fel a Potemkin hajó legénysége, amely azután Románia egyik kikötőjében adta meg magát. Most a feketetengeri hajóraj legénysége lázadt fel, megrohanta és elfoglalta a szebasztopoli erősséget, lefegyverezte az összes tiszteket. Még bizonytalan, hogy mikor sikerül majd ezt a lázadást elfojtani, amely éppen úgy, mint a régebbiek is, óriási kárt és pusztítást okozott emberéletben és vagyonban egyaránt.

A Zeysig-ügy tárgyalása.

A Zeysig-ügy egy röpiratból keletkezett, melyet Zigány Arpád magyar író irt és Baneth Sándor németre fordított, Fekete József pénzt adott hozzá és Berlinben német nyelven kiadták. E röpirat tárgya az, hogy Magyarország trónjára az ausztriai ház helyett a német császár családjából ajánl és ezt azzal okolja meg, hogy ime Károly, Románia királya teljesen bevált az idegen ajku országban a román nemzet javára. A röpirat nagy feltűnést keltett és sajtóper indítottak szerzője ellen, a ki a röpiraton Zeysig tanárnak irta magát.

A budapesti esküdtbíróóság a hirhadt Zeysig-féle röpirat ügyében szombaton, a tárgyalás második napján befejezte a hátralévő tanúk kihallgatását és a bizonyítási eljárást.

Az esküdtek tanácskozása mindössze fél óra hosszúra tartott. Amikor az esküdtek megjelentek a zsufolásig megtelt teremben, mindenki visszafojtott lélekzettel várta a határozatot.

Az esküdtbírák elnöke ünnepélyes csendben hirdette ki a határozatot: Az esküdtek a hozzájuk intézett két kérdésre, mind a három vádlottra vonatkozólag nemmel feleltek. Eszerint az esküdtbírák nem találták bűnösnek egyik vádlottat sem az elle-

A magyar kir. államvasutak gépgyáranak lokomobil cséplőgép és „MILLENNIUM“ aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám,

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound-locomobiljait,

„MILLENNIUM“ legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit, továbbá: „AGRÁR-DRILL“ tolókerekes rendszerű sorvetőgépeit, aczélöntésű ekefővel ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

nük emett királlysértés és az ország területének megváltoztatására irányuló felhívásban.

Az esküdtek igazmondása alapján a bíróság mind a három vádlottat felmentette.

A közönség az ítélet hallatára tomboló lelkesedésben tört ki és percekig zugott az éljen a törvényszék termében és folyosóin.

Az ügyész nem jelentett be semmiségi panaszt és így az ítélet azonnal jogerőssé vált. Zsigány Arpádott nyomban szabadlábra helyezték.

Az amerikai ingyenföldosztás megszüntetése.

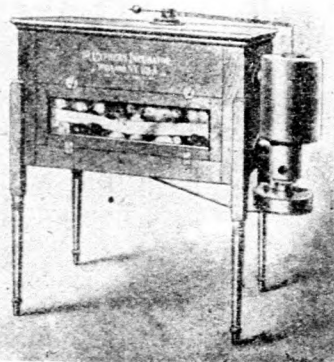
Tudvalevőleg az észak-amerikai Egyesült-Államok közül azok, amelyek eddig szórványosan voltak betelepítve, az illető állam tulajdonát képező földeket ingyen bocsátották az oly betelepülők birtokába, akik földmiveléssel óhajtottak foglalkozni, csupán a parcellázás és a telekkönyvi átírás díja fejében kellett a telepeseknek minden acre föld után 1—1 dollárt befizetni. Ilyen ingyenföldek állottak rendelkezésre az Indian-Territorium, Újmexikó, Nevada, Arizona, Nyugat-Kalifornia több vidékén, melyek nagy termékenységéről és egyéb előnyeiről a kivándorlási ügynökök mesés dolgokat tudnak regélni. 1906. év január elsejével azonban az állami földek ingyenes kiosztása megszűnik s ez időtől kezdve egy a nevezett államok területén, valamint a Great-Northern vasút vidékein rendelkezésre álló földekért acenkint 5—5 dollár vételárt kell fizetni, mihez még a korábbi 1—1 dollár parcellázási díj járul. Az ingyenföldek osztogatását az illető államok egyetértőleg azért szüntették meg, mert 1904-ben és 1905-ben annyi telepes jelentkezett, hogy egy-egy parcella birtokba vételért tizen is versenyeztek s az új telepesek száma annyira megnőtt, hogy a rendelkezésre álló élelmiszerek nagy vidékeken teljesen elfogytak. Azok tehát, akik földbirtokszerezés céljából szándékoznak Amerikába vándorolni, mondjanak le az ingyenes állami földekhez juthatás eszményéről. Ingyenes földet most már csak Kanada zord vidékein és az Egyesült-Államok legdélibb mocsaras, ingoványos területein lehet kapni.

Kliséket olcsón

A „FUGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit ... (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja ...

a „Független Ujság“ kiadóhivatala.

(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

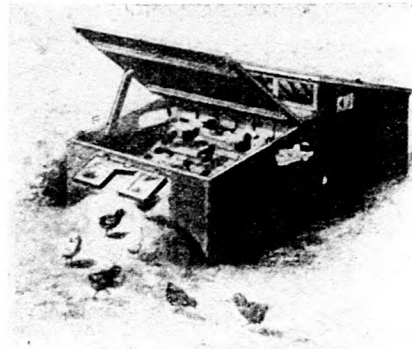
A haszonnal járó baromfitenyésztés csak jó bevált „Keltetőgépekkel“ üzhető és ezért ajánljuk:

A világhírű és az összes eddig ismert csibe-keltetőgépek között a legtökéletesebb **amerikai Cyphers önszábályzó-készülékkel** ellátott **csibe-keltető- és csibenevelő-gépeket**, amelyek kizárólag csak nálunk kaphatók.

Továbbá a **baromfitenyésztéshez** szükséges összes **czikkeket, erőtakarmányokat** és a Németországban államilag megvizsgált, de nálunk is jó bevált **„Galloserin“ baromfikolera-sérumot**. Számos megbízható bizonyítvánnyal rendelkezünk.

KIMERÍTŐ ÁRJEGYZÉKET KIVÁNTATRA KÜLDÜNK.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Szász szövetkezetek. Az erdélyi szászok szövetkezetei évről-évre szép fejlődést mutatnak. A szövetkezetek a nép körében termőtalajra találnak, terjednek és eredményükkel növelik a bizalmat, a beléjük vetett reményt és lelkes támogatásra bírják a tagokat. Most ismét újabb eredményekkel számolt be az erdélyrészi szászok Raiffeisen-szövetsége Nagy-Szebenben tartott 19-ik közgyűlésén.

Wolff Károly, a nagyszobeni Általános Takarékpénztár igazgatója, az ügynek soha nem lankadó munkása, mint elnök reá mutatott arra, hogy a szövetkezeti gyűlés egyrészt az aratáshoz hasonló, mert számokban mutatja be egy évi munkának eredményét, másrészt emlékeztet az őszi vetőmunkára, mert új ezélokot tűz ki a szövetkezők elé. Örömmel utal arra, hogy a Raiffeisen-szövetkezetek a terebélyes fává növekedő esemetéhez hasonlóak és az eddigi fejlődés a sikernek nemesak reményét, hanem biztosságát is jelenti. A közgyűlésen a 118 Raiffeisen-szövetkezetek közül 72-nek képviselőjében 100 szövetkezeti tag vett részt, akik élénk érdeklődéssel hallgatták végig a gyűlés napirendjét. A számadatok bizonyították, hogy az erdélyrészi szászok szövetkezetei megerősödtek és üzletkörük terjedt. Az utolsó évben a szövetség kötelékébe 14 új szövetkezet lépett 801 taggal. A forgalom 1.234.000 koronával, az üzleti nyereség 31.500 koronával emelkedett. Míg 1902 december 31-én a kötelékbe 85 takaré- és előlegező szövetkezet tartozott, addig azoknak száma ma 114. Az összes tagok száma, szemben a múlt évi 7463-mal, 8264.

A gyűlés legfontosabb határozata az, mely rövid vita után a falusi fogyasztó szövetkezetek alakítására vonatkozott. A határozat értelmében a központ igazgatósága felhatalmaztatik, hogy a falusi fogyasztó szövetkezetek és a közös bevásárló és elárúsító szövetkezet létesítésére egyelőre egy évre egy képzett kereskedőt alkalmazzon s habár elismerik az ilyen kezdeményezés nehézségeit, tudatában vannak annak, hogy a szövetkezeti élet, valamint a helybeli kereskedelmi élet továbbfejlesztésére és a parasztsztyály érdekeinek védelmére ezek a szövetkezetek nagyon hasznosnak és szükségességeknek bizonyulnak. A közgyűlés újból bizalmat szavazott a Raiffeisen-szövetkezetek szövetsége igazgatóságának.

amely buzgalmánának köszönhető az eddig is elért siker. Azon célból, hogy a szövetkezetek pénztárnokai a szükséges ismereteket megszerezhessék s hogy a pénztár egyöntetű vitele elérhető legyen, elhatározta a közgyűlés, hogy a pénztárosok kiképzése céljából tanfolyamot rendeznek.

A szövetkezeti földbérletek. A Magyar Földművelő írja a többek között ezeket: «Csodálkozunk-e, hogyha bár későn is, de végre valahára nyílnak a szemek? Hogy a szövetkezeti erő végre bolygatni kezdi azt a szörnyű állapotot is, ami a földbérletekkel itt, e hazában történik. Az eszme fel van vetve. Földbérlet-szövetkezeteket kell alakítani. Es az eszme egyszerre megragadta az emberek lelkét. A minap ezeket olvastuk a felvetett földbérlet-szövetkezeti eszméről: — «Hol az a Magyar Gazdászövetség, mely a földbérlet-szövetkezetek alakítását vette tervbe? Ez oly kincs lesz a társadalomra nézve, amit ma még sok ember nem ismer. Ez a béke-olajág, ami a két szélsőséget rendezni fogja. Eitem egy tizedét utazással töltöttem. Mindig harmadosztályon utazom, mert ez a szegények országos kaszinója. Itt mindenki elmondja, hogy kinek hol fáj. A gyűlölet legnagyobb, hogy miért dobjuk a kisembereket a kegyetlen bérlőknek. Csaknem mind tudja, hogy holdjáért mit fizet a bérlő. Azt mérgézik is, hogy a tiszta haszonból amit tényleg ők termeltek, ezredrésznyi morzsával kell beérniök. Nagyon itt az ideje az orvoslásnak. A földvétele is orvosság, de az igazi orvosság az apróbb bérletek. Ennek kellett volna már régebben a földvétele megelőzni. Részemről szívesen tagja leszek a szövetkezetnek. Így egy ember, egy lélek, egy szív a felszínre vetett földbérlet-szövetkezetről. De hisszük, hogy ez az egy hang el millió szívekben. El minden jólelkű, gondolkodó lelkében.»

Az új szövetkezeti kölcsönök. Az Országos Központi Hitelszövetkezet Értesítőjében olvassuk ezeket: «Tapasztaljuk, hogy egyes szövetkezetek úgy a telekkönyvi kivonatokat, mint különösen a kataszteri birtokleveleket és községi bizonyítványokat felbélyegezve terjesztik fel. Holott az új földkölcsönök éppen úgy szövetkezeti kölcsönök, mint a többiek; a bélyegmentesség tehát kiterjed a föld kölcsönök ügyében beszerzendő iratokra is. Akár a telekkönyvi hatóság, akár a községi előljáróság, vagy bárki más állít ki oly okmányt, amely a szövetkezeti tagoknak adott kölcsönök jelzálogi biztosítása céljából szükséges, az 1898. évi XIII. t.-c. 47. §-ának e) pontja alapján bélyeg- és illetékmentes. Ilyen okmányok: a hiteles telekkönyvi kivonatok, a kataszteri birtoklevelel, a községi előljáróságoknak pl az adós és telekkönyvi tulajdonos személyazonosságát igazoló bizonyítványa stb., valamint az anyakönyvvezető (lelkész) által pl. a nagykorúság igazolására kiadott

anyakönyvi kivonat stb. Látjuk azt is, hogy a szövetkezetek ugyancsak bélyeggel ellátott községi bizonyítványt küldenek be, amelyek a jelzálogi ingatlanok becsértékét állapítják meg. Ismételjük, hogy az ilyen bizonyítvány teljesen felesleges. A Központi a községi előljáróság becslését nem veszi figyelembe. A felelőssége tudatában lelkiismeretes gondosságra utalt szövetkezeti igazgatóság feladata az ingatlanok becsértékének a megállapítása. A becslevelet tehát az igazgatóságnak — természetesen bélyeg nélkül — kell kiállítania. Minden tekintetben arra kell törekedni, hogy a szövetkezeti tagnak ne okozunk költségeket. A kölcsönök ne drágítsuk. A törvény módot nyújt nekünk erre; jogainkkal tehát éljünk is!» Ezeket a tanácsokat jó lesz minden hitelszövetkezeti tagnak emlékébe vésni.

Szövetkezetek Indiában. Indiában, amelyet az angolok jóformán katonaság nélkül hódítottak meg, térnyert a szövetkezeti eszme is. Hosszu évek óta elterjedtek a hitelszövetkezetek és szép sikert érnek el. A különböző tartományokban 20-nal több szövetkezet működik, amelyeknek tagszáma 1000 és 4000 között változik. Tartaléktőkük 300,000 korona árára is rug és különösen szembetűnő sikert mutathat fel a Milapreban székelő hitelszövetkezet, melynek 3000 tagja és kétféle ötszáz ezer korona alaptőkéje van. Az angol kormány az utóbbi években azon fáradozik, hogy európai minta szerint szervezze a mezőgazdasági hitelt és Gourlay, a kiváló angol szövetkezeti ember, aki a múlt esztendőben a budapesti szövetkezeti kongresszuson is részt vett, az állam segítségével fáradhatatlanul igyekszik a kérdés megoldásán. Már 1900-ban tettek kísérletet Bengáliában és így remélhető, hogy India a szövetkezeti téren elért sikerek tekintetében nem fog sokáig hátra maradni az európai államok mögött.

Ipari szövetkezetek állami támogatása. A kereskedelemügyi miniszter év-k óta támogatja a kisiparosok szövetkezeteit. A múlt év végéig támogatásban részesült 88 ipari hitelszövetkezet, 25 termelőszövetkezet, 17 értékesítő és 31 nyersanyagbeszerző és áruaktárszövetkezet. Ezek a szövetkezetek kaptak: 111,127 korona berendezési segélyt, 219,240 korona üzemi segélyt, 1,027,210 kor. kamatmentés kölcsönt, 130,178 kor. gépsegélyt. Az összes segítés kitétt ezek szerint 1,487,755 kor. Iparágak szerint legtöbbet kaptak 16 bőripari (timár) szövetkezet, összesen 162,798 koronát, legkevesebbet és peddig 600 koronát az egyetlen kádár és esztergályosipari szövetkezet 5—5500 korona sevélyben részesült a budapesti borbély- és fodrász kártyos- és gombkötő, valamint szobafestő- és cimpfestő-ipari szövetkezet.

Értékesítésre elfogad: Husnemüket, füstölt
 Iust, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Azonnali készpénz-
 elszámolás.

• MI UJSÁG? •

Togo admirális fogadtatása Londonban.

A City-testület hét tekintélyes tagja a lordmayorhoz beadványt intéztek, hogy London városa a legnagyobb ünnepélyességgel fogadja Togo admirális, a japán tiszteket és a hajóhad legénységét. A japán flotta a jövő héten érkezik Londonba.

Egy millió dollár öt perc alatt. New-yorkból jön a hír, hogy H. József Hwadley, az ismert gyapotspekuláns a tőzsdén öt perc alatt egy millió dollárt nyert. Egy millió bál gyapotja volt a terménytőzsdén, ahol öt perc alatt öt dollárral emelkedett egy bál gyapotnak az ára. Így játszanak nálunk is a gabona árával és közönséges kártyapaklizást visznek véghez, mikor a gazdálkodó ember verejtékes munkájának a bérét megállapítják a papiros-buzával.

I. Ferenc József az új norvég királyhoz. Hakon királyhoz trónralépése alkalmából számos üdvözlő távirat érkezett. Így üdvözlő táviratot küldött Ferenc József király, az orosz cár, az olasz király, a belga király és a bajor régens herceg. Ferenc József távirata így szól:

A norvég királyi hatalom átvétele alkalmából fogadja felséged legőszintébb szerencsekivánataimat. Szerencsét kívánok önnek, az ön országának és uralkodásának. Amikor köszönetet mondok felségednek a hozzám intézett baráti szavakért, kérem, bizzék legőszintébb baráti érzelmeimben, amelyeket felséged iránt táplálok. A magam részéről ama kívánságnak adok kifejezést, hogy népünk jó viszonya mindinkább szilárduljon.

Király a villamoson. Manapság a királyoknak nem kell a nép közé elegyedniök, hogy népszerűségük fényét újabb sugár ragyogja be, elég ha uralkodói trónjáról leszállva egy néhány percig olyan szerepben mutatkozik valamelyik uralkodó, amely szerep egy-két embernek a szemébe ötlük, a többit azután elvégzi — a sajtó. Károly román király — mint Bukarestből jelentik — végig utazott egy villamos kocsin. A király szokásos reggeli sétái egyikén a

Malmaison-hidnál felszállt a közúti vasut egyik kocsijára és azzal a Lutherana-állomásig ment. A kalauz, amikor a királyt a kocsiban megpillantotta, zavarában nem tudta, hogy mit tegyen, míg a király maga kért tőle jegyet és ezért egy tizdenáros bankjeggyel fizetett. Utközben a király a többi utassal a legkedélyesebb módon társalgott. Persze másnap a bukaresti lapok mind megtudták a király esetét s már az egész világsajtó tudja, hogy a román király a villamoson utazott.

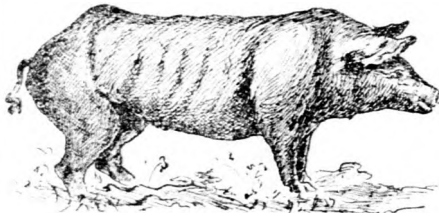
Háboru után. Hivatalosan jelentik, hogy a japánok vesztesége az oroszok elleni háboru alatt összesen 218,429 halott és sebesült volt, a betegek száma 221,136-ra rugott. Az oroszok hajókat rendeltek, hogy haladéktalanul tervszerű közvetlen összeköttetést teremtsenek a szélső Keleten Koreát bezárólag. A „Pétervári távirati ügynökség” egy vladivosztoki távirata jelenti, hogy a Japánból visszatért katonák között nagy az elégedetlenség, mert a hadifoglyok nagy száma miatt a katonák hazaszállítása — noha naponkint újabb csoport érkezik meg Japánból — nagyon soká elhúzódik. Minap egy Port-Arthurból hazatért katona tüntetőleg megtagadta a tisztelgést egy fellebvalójával szemben és azt szidalmakkal illette. A tiszt leszurta a fegyelemsértő katonát. A katona bajtársai ezt meg akarták bosszulni és fel akarták gyujtani a tiszti kaszinót, amelyben négy tiszt tartózkodott, de a tisztek rálöttek a gyujtogatókra, mire ezek sortűzet adtak és 3 tisztet megöltek, egyet megsebesítettek. Több katona is megsebesült. A rendet kozákok állították helyre.

Az első megbotozott dán. Dániában egyik törvénytörés a napokban alkalmazta először a Dániában nemrégiben életbeléptetett botbüntetést. Ennek a kissé középkori ízű fenyítésnek legelső áldozata egy Kempel Károly nevű mészároslegény volt, akit az aalborgi bíróság 3 hónapi börtönre és 15 botütésre ítelt, mert részeg állapotban egy embert megtámadott. Ehhez járul még, hogy három évig semmiféle kocsmában sem szabad mutatkoznia. Mielőtt az ítéletet meghozták volna, a városi orvos megvizsgálta, hogy kibírja-e a botbüntetést. Csak ennek a hozzájáruló véleménye után ítélkezett a bíróság. Az ítéletet egy meglehetősen vastag spanyol nádpálcával hajtották végre.

Viharok az északi tengeren. Az elmúlt héten az északi tengeren és az Elba torkolatánál nagy vihar dühöngött, amely nagy károkat okozott. Több hajó elpusztult. A vihar az angol partokon is elvonult. A »Graf Waldersee« amerikai hajó nem köthetett ki s kénytelen volt a nyílt tengerre menekülni. Az angol csatornaközlekedés szünetel. — Hamburgból jelentik,

Szives figyelmébe ajánljuk az igen tisztelt közönségnek a somogyiszilli Szent István gyógyszerár kitérő hatású készítményeit és pedig

sertésvész elleni óv- és hizlalóport,

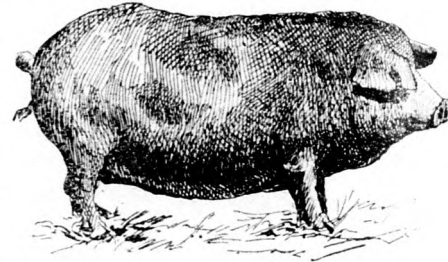

Disznópor használata előtt.

mely rendszeres adagolás mellett nemcsak megakadályozza a sertések különböző betegségeinek fellépését, nagy mértékben fokozza az étvágyát s ennek révén a hizlalást megieps mértékben elősegíti; hanem kellő időben alkalmazva, az ugyan-vezett sertésvészt is sikeresen gyógyítja. 1 kilogramm ára 1 korona 90 fillér. Ha egész községek részére történik megrendelés, ennek arányában 20—30 százalék engedmény nyujtatik.

10 kiló megrendelésénél 1 kiló ingyen s az egész küldemény bérmentve!

Köszvény-balzsamot izom, csusz és mindennemű csontfájdalmak ellen. Ára egy nagyobb üvegnél 2 korona 50 fillér, kisebb 1 korona 50 fillér.

Disznópor használata után.

Lysol-Salicyl viszketőség és mindennemű bőrbajok ellen. Ára egy tégelynek 3 korona. — **Hajerősítőt** hshullás ellen. Ára egy üvegnél 3 korona 80 fillér és 2 korona 50 fillér. — Ezen szerek kitérő hatásáról számtalan elismerő és hála nyilatkozat tanuskodik.

Megrendelések GYÓGYSZERTÁR Somogy-Szill küldendők.

hogyan a vihar igen nagy károkat okozott. A víz csaknem árvízszere morajjal veri a kikötőt. A Coulamt vitorlás összes legénységével együtt elsüllyedt, ugyancsak szintén a «Mysterious» is, amely Skóciába indult. Elpusztult a «Mária Lujza» is, a «Toymas Perry» a holland partokon merült el. A vihar Brüsszelben a telefon és táviródrótokat tette tönkre. A vihar fákat tépett ki s sok ház tetejét elsodorta.

Tokaji borral felköszöntött orosz alkotmány. A varsoói ujságok érdekes hírt közölnek Witte orosz miniszterelnökről. A tokaji bortermelők egyesülete tisztelete jeléül több üveg tokaji bort küldött Wittének, mikor az a béke megkötése után Amerikából visszatért s ez a figyelem anyira meghatotta Wittét, hogy azonnal megleghangon köszönőlevelet küldött az egyesületnek. Az emlékezetes kihallgatás után, amelyen Witte kivívta az alkotmányról szóló manifesztumot, barátai tiszteletére nagy ebédet adott, amelyen tokaji borral a poharában köszöntőt mondott az orosz alkotmányra. Beszédében kiemelte, hogy a szimpatikus magyar nemzet borával mond pohárköszöntőt.

Gyilkosság az istállóban. Borzalmas gyilkosság híre érkezik a vas megyei Felsőlövő községből. Ertler József felsőőri legényt, akinek Lövön dolga akadt, egy ismerőse, Horváth József becsalta az istállóba, ahol Ertler két régi haragosa, Fleck János és Reichel József füttykössel fölfegyverkezve várta. Amint Ertler az istállóba lépett, a három legény rátámadt és kegyetlenül ütlegelni kezdte. Oly súlyos sérüléseket ejtettek rajta, hogy a szerencsétlen legény a támadás után 2 órára kiszenvedett. A csendőrség a gyilkosokat elfogta és átadta a felsőőri járásbírósnak.

Tizezer korona egy fogért. Battenberg Lajos herceget, aki a brit flottával Amerikában tett nemrég látogatást, mint tudvalevő, otthagya ezernél több matróza, akik megszökdöstek a flottáról. Ezenkívül még egy kellemetlen tapasztalata volt amerikai földön a flottaparancsnoknak. A herceg fájós fogat huzatott Amerikában s ezért a fogorvos tizezer koronát kért tőle. A herceg lefizette a 2000 dollárt s kénytelen volt jó arcot vágni a drága foghuzáshoz.

Terjesszük lapunkat a „Független Ujság“-ot. Aki egy levelező lapon kéri a kiadóhivataltól, megküldjük a „Független Ujság“ hirdető képét.

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részv.-Társ.

Budapest, Muzeum-körút 19.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcsepítő-készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egyetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Téjgazdasági gépeket,
Fűrészgépi berendezéseket,
Szecskavágók,
Répavágók, Morzsológok, Darálók.
Arjegyzék, költségvetés, szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szervezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GAZDASÁGI DOLGOK

Mikor trágyázzunk a tengeri alá.

Elmondtuk már többször, de ismételni sem árt. A jó tanácsot sohasem lehet elégszer megismételni.

A tengeri alá közönségesen a tél derekától a tengerivetésig felgyült trágyát szokták kihordatni. Már tudniillik, ott a hol a tengeri alá egyáltalában trágyáznak. Ezt természetesen a vetés előtt hordatják ki. E késő tavaszi trágyázás nagyon is természetes dolog, mert hiszen a tavaszkor felgyült trágyát már jobbára csak tengeri vagy csalamadé alá használhatjuk fel. A földlog a tavaszi trágyázásnál, hogy kihordás illetőleg elterítés után, azonnal alászántassék, mert a tavaszi szél hamar kiszáritja a trágyát és akkor csak hitvány szalma marad meg abból. Célszerű azért, hogy amint egy része a fogatoknak a trágyát kihordja, más része nyomban szántson. Aki csak egy két fogattal dolgozik, az persze ezt nem teheti. Ezek a legjobban cselekszik, ha egyik nap hordának, szeles időben a trágyát kupacokba huzzák le a szekérről, másnap pedig jól eltergetik és leszántják. Vigyázni kell, hogy a megrakott trágyás szekerek a földön ne járjanak egy nyomon, mert az így legázolt csapáson nem lesz termés. Nemkülönben arra is, hogy csak a jól megszikkadt földre hordjunk.

A tavaszi trágyázás azonban nem mindig hasznos. Ha szeles száraz időben hordatjuk a trágyát, az a legsürgősebb alászántás dacára is, trágyaértékének java részét elveszti. Az ilyenkor trágyázott táblának, szél alól már messziről érezhetjük a szagát; ez pedig az ammoniák, az istállótrágya legértékesebb hatóanyaga, mely nagyon hamar elpárolog belőle. Ezenkívül a trágyás földet a rendesnél mélyebben kell szántani, hogy a trágyát jól leszánthassuk, holott tavaszkor nem volna szabad mélyen szántani, mert azzal csak száritjuk a talajt. A leszántott szalmás trágya szintén lazítja és így száritja a földet, és innét van, hogy a száraz tavaszon a friss trágyás földből, amint mondani szokták, kiég a vetés. Tehát a trágyázás — legalább az első évben — nemhogy használna, mint inkább árt. Persze ha a trágyát kedvező körülmények között hordattuk ki és szántottuk alá, utána pedig egy pár jó eső jön, akkor rendkívül buja tenyészetet fejleszt, vagyis a trágyázás hatása teljesen érvényesül.

A tavaszinál azonban sokkal biztosabb hatású a téli trágyázás. Ha a kukoricából igazán jó termést akarunk, úgy a regula őszkor a földet mélyen leszántani, és a leszántott földet, ha megfagyott, szalmás trágyával meghordatni. A szalmás trágya már a szekérről szétszórandó, és azonnal gondosan eltergetendő, úgy hogy egyenletesen takarja a földet. A téli hóolvadás és essőzés a földbe mossa a trágya hatékony anyagait, a rothadó szalma pedig a földszinére ülepszik és megóvjá azt a tavaszi kiszáradástól. Innét van, hogy a télen így megtrágyázott föld, még száraz tavaszon is nyirkos marad és az elkorhadt szalma, a legsekélyebb vetőszántással is teljesen eltakarható. Az olyan földben tehát pompás munka esik, a sekély vetőszántás nem száritja ki az őszkor mélyen szántott és így erősen átázott földrétegeket, aminek következménye, hogy a kukorica még száraz

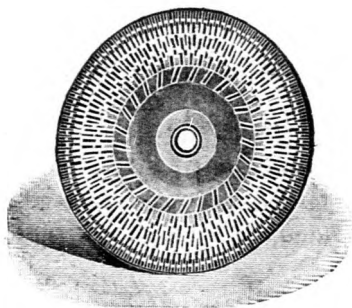
„Király“ daráló-malom.

Egy elsőrangú őrlőmalom a következő kívánásoknak feleljen meg:

1. magas teljesítőképesség csekély erőszükséglet mellett;
2. egyenletes teljesítmény fokozott erőszükséglet nélkül;
3. egyszerű kezelés;
4. hidegen való őrlés anyagvesztés nélkül;
5. csekély helyszükséglet;
6. az őrlemény finomságának szabályozhatása üzem közben;
7. egyetemes használhatóság az előforduló legkülönbözőbb anyagok őrlésére.

A „Király“-malom mindezen követelményeknek a legteltesebb mértékben megfelel, mely eredmény jórészt az összes kulturállamokban szabadalmazott őrlőszerszámnak tulajdonítható.

Ezen őrlőszerszám igen tartós műköanyagba agyazott acélkésekből áll, melyek igen egyszerűen és rövid idő alatt bármely napszámos által élesíthetők. Ennek az a kiváló előnye, hogy mindenkor éles szerszámmal lehet dolgozni, mely körülmény folytán az erőszükséglet egyenletes teljesítmény mellett mindig igen mérsékelt marad.

A „Király“ darálómalom tárcsája.

A „Király“-malom többféle jellegben és nagyságban állítatik elő és pedig vízszintes és függélyes kövekkel. A vízszintes kövekkel ellátott malmok részben favázban, részben teljesen vasból készülnek.

A vízszintes kövekkel ellátott malmok orsói kétszeresen agyazottak és úgy hossz- mint oldallökés ellen teljesen védettek. Ennek előnye az, hogy a malom kopása igen csekély és járása nagyon nyugodt.

A nyugodt járás előmozdítása céljából az alsó agyazás is igen szolidan készül. A tengely alsó vége egy acélesapba erősített, amely edzett acélmedencében fut. Ezáltal a surlódás és ennek folyamán az erőszükséglet a legkisebbre csökkent. Ezenkívül az alsó csapágy akként van berendezve, hogy az említett csap teljesen olajban áll, úgy, hogy rendszeres kenés mellett a csapágy hőfutása teljesen ki van zárva.

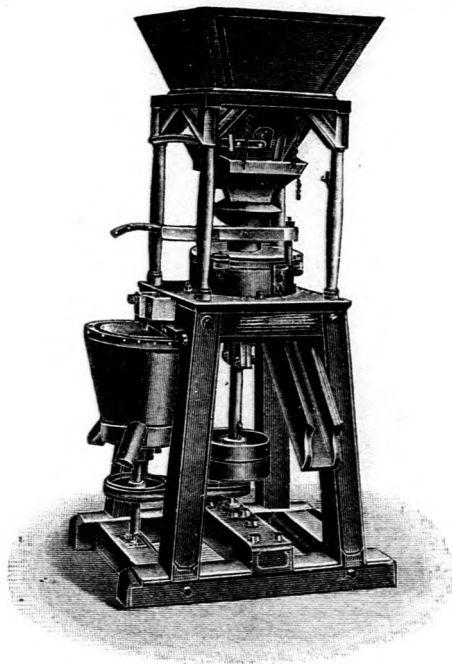
Az alsó csapágyecsésze az üzem alatt igen egyszerűen beállítható, mely körülmény folytán az orsó az alsó kövel emelkedik vagy süllyed és ezáltal az őrlemény finomsága az üzem alatt szabályozható.

Az őrlemény bebocsájtása a malomba egy rázószita vagy egy csigával ellátott szórótányér segítségével szabályoztatik.

A függélyes kövekkel ellátott malomnál az őrlemény elosztása igen figyelemreméltó.

A jelenleg forgalomban lévő piaci malmoknál az őrlemény saját súlyánál fogva esik le, miáltal a

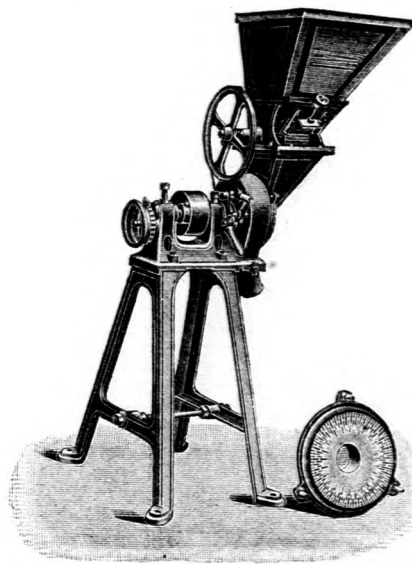
kövek egyoldaluan kopnak. A „Király“-malomnál ezen hátrány egy készülék által elkerülő őrleményt sugáralakban a köveken elosztja, úgy, hogy azok kopása teljesen egyenletes. Ezen jellegű malmokhoz is szállítatik egy szabályozó készülék, a mely a bevezető garatra szerelt szállítóhengerből áll.

A „Király“ darálómalom vízszintes kövel.

Azon körülmény folytán, hogy a kövek anyaga az acélkésekkel egyenlő keménységű, a fogak teljes magasságukban elhasználhatók.

A „Király“-malmok ezen eddig semmi más malom által el nem ért előnye különös méltányolást érdemel, mert ezen körülmény a malmok tartósságát rendkívüli módon emeli,

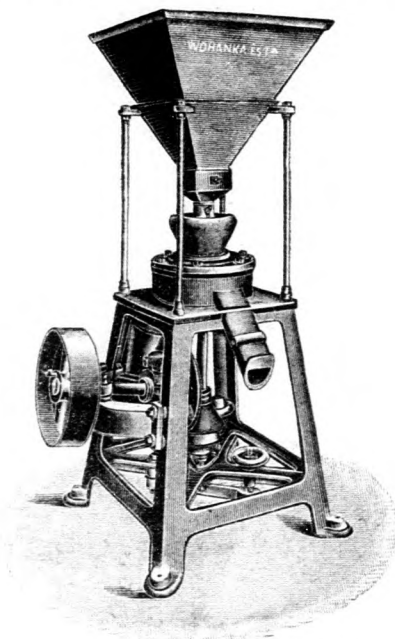
A „Király“ darálómalom függélyes kövel.

Bizonyos esetekben kívánatos, hogy az őrlemény átszítáltassék. Ily szükségletre a malomra egy szabadalmazott kőrszita szereltek.

Minden „Király“-malomhoz ingyen szállítatik: egy a malomra szerelt élesítő készülék, egy csavar-kulcs, egy héz greszelő és egy használati utasítás.

Különösen kiemelni kívánjuk, hogy a „Király“-malom az ugynevezett első daraórlásra, amely eddig hengerszékeken állított elő, kiválóan alkalmas. Ezzel szemben azon nagy előnye van a „Király“-malomnak, hogy aránylagos kisebb liszteselék mellett sokkal tisztább és sulyosabb őrleményt szállít.

Miután a „Király“-őrlőmalom ára hasonlíthatatlanul olcsóbb, mint a hengerszékeké, így ezen

„Király“ darálómalom átvitt erőhajtásra.

malom az első darab előállítására minden malomna csak a legmelegebben ajánlható.

Végre megemlíendőnek tartjuk a „Király“-malom egyetemes használhatóságát. A legkülönbözőbb anyagok, mint például: fűszer, fakéreg, zöldmaláta, vegyszeti anyagok, porcellánföld, szappan és parafa őrlésére kiválóan alkalmas.

E malmok eladá-ával Wohanka és társa foglalkozik. (Budapest, VI., Váci-körút 76).

Egyszerű ok.

- Hová vezetted komám, azt az ökröt?
- Az állatorvoshoz.
- Talán megsántul?
- Nem a!
- Vagy talán más baja van?
- Nem a!
- Hát akkor miért vezetted oda?
- Mert az állatorvosé!

MULATTATÓ

Sötét órában.

*Hagyj el. Amerre sorsom üldöz engem:
Rözsáttan utak azok teneked,
Ha velem jössz, úgy elbuktál örökre
S örökre besötétül végzeted.*

*Maradj. Álmodd tovább a hajnal-álmod
S ne tékozzold el drága könyeid,
A szegény szívnek jó, ha bus napokban
Sirhat és visszaemlékezhetik.*

*Amerre én bolyongok — árnyból-árnyba —
Csak gyászvirágot nőtet a tavasz:
Olykor felvillan egy-egy pont a mélyben,
Baljósló örvény villogása az.*

*Lekem derületlen s nem lesz soha mássá,
De szenvedést, but féltőn rejteget
És büszkébb, hogyszem üdvörl, boldogságról
Hazug meséket fecseggjen neked.*

*Légy vidám, tépdese a nyíló virágot,
Örülj az örvendőkkel édesem,
Es néha gondold rám, ki tegedet csak
Szeretni tudtalak, — megcsalni nem.*

Endrődi Sándor.

A kadét.

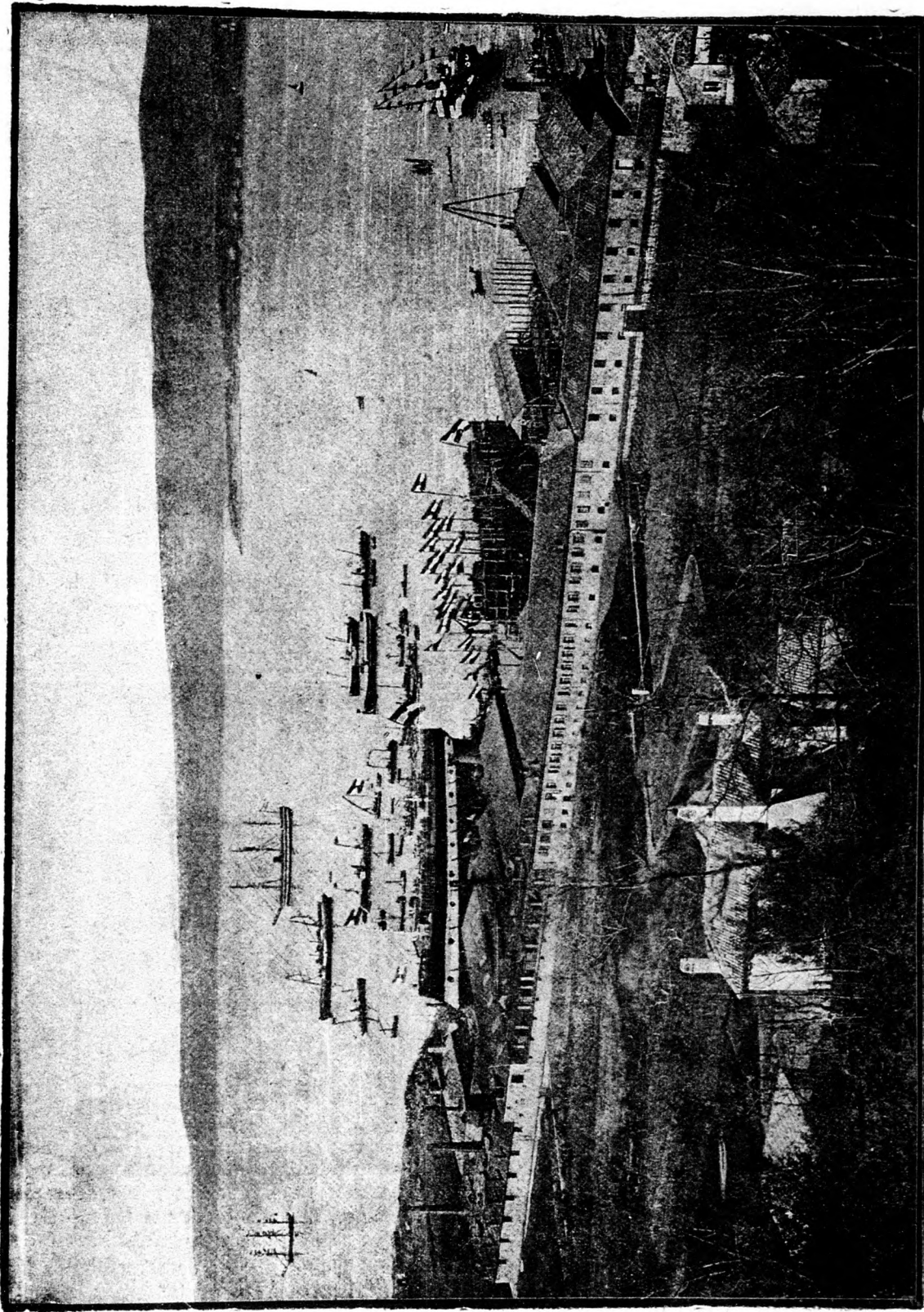
I.

Az egész falu népe kicsődült az utcára s úgy bámulták a bevonuló katonákat. Egy tűzerüteget szállásoltak ide a nagygyakorlatok tartamára. A négy ágyú élén egy kapitány lovagolt, ki jámbor oláh emberek köszöntésére némán tisztelgett kardjával. A templom előtti téren, zárt vonalba sorakozva, a parancsnok hangos vezényszavára megállott a kis csapat. A tisztek leszálltak a nyeregből, a legénység kifogta a lovakat az ágyúk elől s kisebb csoportokban elszállingóztak a szállásosináló altiszt és a kisbíró után.

A kapitány a jegyzőhöz, a főhadnagy a postamesterhez, a kadét Avramescuhoz, az oláh paphoz jutott szállásra. A jegyző és a postamester már várták vendégeiket s rövid bemutatkozás után el is vezették őket lakásukra. A tiszthelyettes magára maradt. Erte nem jött senki. Nekiindult hát egyedül a falunak.

Azt tudta, hogy a papok nem igen szoktak messze lakni a templomtól: tehát itt kell lenni az ő szállásának is valahol közelben. És csakugyan, az első fordulónál szemébe tünt egy magas deszkakapu, melyre krétával, nagy öreg betűkkel az ő neve volt ráírva. Az előre küldött káplár, tévedés kikerülésének okáért, még tegnap délután odairta: »kadét ur Demény«.

Benyitott a kis ajtón s belépett az udvarra. A kut mellett egy középkorú, haragos tekintetű asszony-ság zörgetve rázta a kukoricát valami faedényben,

Hajókeresztelés Pólabán.

egy sereg majorság közepette. Demény feléje tartott, gondolván, hogy a háziak közül való. A tyukok, esírkék ijedten rebbentek szét láttára.

— Asszonyom, én Demény László tüzérszínhelyettes vagyok s miután ide szállásoltak, alkalmatlankodni bátorkodtam.

— Tudom, mondták már — válaszolt a duzzogó némbertört magyarsággal és nem valami vendégszerető hangon. — Az a legszélső lesz szobája, melyiknek az ajtaja nyitva van. Hanem kérem ügyeljen, nehogy hozzá nyulni valamihez a privádinere, mert ezek a katonák nem igen szokták kérdezni,

legalább erre engedett következtetni a könnyű suhogás és a meglebbenő világos ruha. Nem sokat törődött vele; ment tovább. Pedig ha visszanéz, észrevehette volna, hogy az ablakfüggönyök mögül egy leányarc kíváncsi szemmel követi lépteit, míg alakját el nem takarják a hajló utca kiugró házikói.

— Csinos ember — konstátá ta anyja előtt a szobából kilépő Avramescu Helén.

II.

Katonának, mióta világ ez a világ, sohasem volt nehez sora a fehérképekkel szemben. Cezári

Fonóleány.

hogy kié, ha valamire fáj a foguk. Különbözik örülök a szerencsének, én Avramescuné vagyok.

— Ne tessék semmitől tartani. Nem lesz hiány semmiben, kezeskedem róla.

A fiatal kadétot nem valami kellemesen lepte meg a fogadtatás, de azért bement szobájába s itt lemosva magáról a port, végig dőlt a kopott pamlogon nyolc órai lovaglás után elaludt, hogy akár ellophatták volna.

Késő délután ébredt fel csak. Felöltözködött, kardot kötött és elindult, hogy szétnézzen emberei közt. Udvariassan üdvözölte a tornáccon álló asszonyt, aki most mintha barátságosabbnak látszott volna. Ugy tetszett, hogy valami nő tűnt el egyik ajtón;

gyorsasággal szokta megnyerni mindenik a csapatot, csak jön, meglátják és győz. Mert ritka az olyan nő, melyik, ha a gyalogos kabát ostromát visszaveri is, ne kapitulálna a huszáratilla előtt.

Demény László sem kerülhette ki abbéli sorsát, hogy a pópa szép leányának meg ne tessék. Viszont ő maga is — hiába tagadta volna — érzett benne-jében valami olyast, mi nála eddig még elő nem fordult. Példának okáért, ha a gyakorlatról hazakerültek, aig várta, hogy lova kantárát odadobhassa egyik tüzérnek: sietett lakására. És esodálatosképpen, ilyenkor a kislány is vagy az udvaron, vagy a kertajtónál, vagy a tornáccon foglalatoskodott s így (oh, szent véletlen!) mindig találkozniok kellett. Ha

aztán hosszasan elbeszélgettek: ki venné tőlük rossz néven? De meg miről is beszélhetne ártalmas dologról ez a két gyermek? Egyik tizenkilenc esztendő, a másik tizenhat. Olyan naiv együgyűségek kerültek szóba, hogy mi, időtöltött emberek ümmögve esőváltuk volna fejünket hallatára. De ha ez nekik tetszett; ha egyik, mit a másik mondott, szépnek okosnak tartotta s neki ez gyönyörűséget, boldogságot okozott! Oh, mert nagyobb és több ügyetlenséget senki el nem követhet, mint a szerelmesek. Mihelyt a józanság, az okosság nyilvánulni kezd: vége a szerelemnek, és ilyenkor legjobb, ha egyik jobbra, a másik balra megy, hogy soh'se lássák többé egymást!

A papné figyelmét nem kerülte ki, hogy leánya és az idegen katonatiszt a kelleténél tán több időt töltenek egymás társaságában. Együtt sétálgatnak a virágos-kertben; ha Helén zongorához ül, Demény éneke kíséri játékát. Aztán meg egy idő óta csupa magyar nótát lehet hallani. Nem találta hát egészen tisztának a dolgot. Rá is szólt leányra.

— En nem értem, te Helén, hogy mit akarsz ezzel a fiatalemberrel? Nem hozzád való. Ma itt van, holnap ott; ma szépeket mond, hizeleg szemedbe, holnap már rád se gondol. Aztán meg hír e is hoznak. Amelyik leánynak katonatiszt udvarol, arról mindjárt tudnak beszélni.

— Anélkül is eleget pletykálnak, édes anyám.

— De én azt nem akarom. Karácsonykor ide jön látogatóba a Bunea fia s fucsákat gondolhatna, ha megtudná, hogy ez a kadét körülötted legyeskedett.

— Melyik Bunea? Valér? Az a hosszú majom? No mamám, írjátok meg Bunea bácsinak, hogy ne fáradjon ide ő, mert én rá se nézek.

— Dehogy nem nézel! Majd meggondolod, lányom, kétszer is te addig. Most pedig vége legyen a vele való barátságának. Ha itthon van, nem szabad kimenned a szobából.

E perctől kezdve Demény nem láthatta többé Helént. Ha anyját kérdezte, kitérőleg felelt, a cselédekhez fordulni illetlennek tartotta. Végül mégis megtudott mindent. Legényének úgy beszélte a kisebbik szolgáló, hogy kisasszonyuk az ő gazdájába szeretett, mit szülői rossz szemmel néznek s ezért megtiltották a vele való találkozást.

Nagyon rosszul esett ez a hír. Lelkét valami eddig ismeretlen bánat fogta el, mely ellen hol talált volna másutt vigasztalást, ha csak a vendéglői asztal mellett nem?! Lóra ült és bement Tordára. Ott a régi cimborák társaságában elkezdett busulni, öntötte magába a bort, a cigány meg huzta a fülébe.

Hajnal felé kocsira rakatta a bandát s kihajtatott Csányba. Bevezérelte őket az oláh pap udvarába s odaállította a Helén ablaka alá. Rádőlt kardjára és intett a primásnak. A zene megszólalt:

Miért is szeretlek oly nagyon tégedet?

Szegény szívem fájdalomában megreped.

Meghasítja, megrepesztli a bánat,

Meghalok én nemsokára utánad...

Benn a kis szobában, puha, fehér ágyn, deli leventéről álmodott egy ifju lányka. Az átszűrődő hangokkal mintha hozzá repült volna ő is... Karjait ölelésre fogta, de az üres levegőben aláhanyatlottak.

Az éjjeli zenébe belesivított a trombita harásny hangja. Riadót fújtak. A cigányok kisompologtak a kapun, Demény sietett emberei közé.

Éjjeli gyakorlat volt a pusztacsányi határban, honnan délfelé jött haza az üteg. Mindenki megtért, csak a kadét nem. Helén várta, türelmetlenül leste érkezését az ablakból. Sejtelmes gondolatok gyötörték lelkét, hogy oda maradt. El nem tudta képzelni; mi történhetett. Szürkületéj, egy vászonnéfedeles kocsi kanyarodott be a kapun; a bakon két katona ült, a privadiner szomorúan ballagott oldalt. A katonák leszálltak, félrehajtották a széles függönyt és a tiszthelyettest kiméltesen kiemelték, bevitték a szobába és ágyára fektették.

— Istenem, csak nem halt meg? — kiáltott fel a leány.

Aztán felszakította az ajtót és kirohant az udvarra. Az egyik embert megszólította:

— Mi történt? Meghalt?

— Ne n, kisasszony — válaszolt az egykedvűen — csak a lába rándult ki és most nem bír rá állni. Az éjjel beleesett lovastól egy árokba, a ló alól nem tudott kiszabadulni s emiatt majdnem szerencsétlenül járt.

— Tehát nincs nagy veszedelem?

— Nincs, egy hét múlva már meg is kezdheti a szolgálatot, azt mondotta az ezredorvos ur.

— Hála Istennek!

Az idegen legényt behívta a konyhára, megkínálta jó házipálinkával, tett elébe mindenféle ételt s biztatta, hogy csak egyék, mert, ha elfogy, még hoz. Megérdemli a jó hírért.

Demény már az ötödik nap felkelt és kiment az udvarra. Járkált egy kicsit, aztán széket hozatott. Így üldögélve a beteg ember néma béketűréssel bámészkodott szanaszét. Tekintete arra az ablakra is eltévedt, mely alatt azon az emlékezetes éjj len egy kiszomorkodta magát. Egyszer csak azt vette észre, hogy az ablak hirtelen kinyílik s a pillanatra kihajló leányfej egy mosolyt küld feléje. Aztán megcsendült benn a zongora:

Miért is szeretlek oly nagyon tégedet?

Szegény szívem fájdalomában megreped...

Künn az ifju tiszt falkapta a fejét az ismert hangokra: hallgatá soká, majd ő is dudolni kezdte halkán:

Meghalok én nemsokára utánad...

És Avramescu Helén csak játszta szünet nélkül ezt az egy lótát, mintha mást sem tudott volna. Ebből úgy sem csinálhatnak pletykát; aztán meg úgy sem tart már soká.

III.

Jött a parancs, hogy indulni kell. Délután kiadták, reggel már a béretetön vonult át a csapat.

Avramescu Helén a temetőkertről, egy rozszant fejfára dölve, néz a masirzó tü érek után.

Hallgatja az esetlen ágyuk tompa dübörgését, az ütegtrombitás generalmarsát; nézi, amint az ágyúcsövön megtörik a hidegülő napsugár, nézi azt a délceg, fiatal tisztet, amint ficinkoló lován a második szakasz elején léptet. Nézi, mig csak láthatja, mig be nem takarja a por s el nem rejtik az utba eső erdő fái... Már csak a generá marsból száll vissza egy egy elhaló ré zlet...

A szép lányka még egyszer felsóhajt, még egyszer bucsut int kendőjével, aztán letörli könnyeit s hazafelé indul.

Otthon a zongora mellé ül és hosszan, mélabusan játsza:

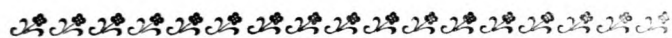
Miért is szeretlek oly nagyon tégedet?...

Gagyhy Dénes.

Képeinkhez.

Hajókeresztelés Pólában. Igen érdekesnek tartjuk most, mikor hajótüntetés van Törökország ellen, hogy bemutatunk egy eredeti fénykép után készült hajókeresztelést Pólából. Ott uszik a tengerre a nagy hajószörnnyetek. Páncélos teste kinyomja a vizet, telyes lobogódíszével a tengeri szellő játszik. És ezek a szép szörnnyetegek nem a csendes boldog életet szolgálják, hanem az emberölésre készültek sok milliók árán. Szeretet és béke, mikor jön el a te országod?...

Fonóleány. Kiment a divatból a fonás sok vidéken. Helyette a divatos osztrák gyári rongy viseletes, de a nyomor is nyomába jár a módos cifrázkodásnak. Mert nincsen olyan gyári gép, mely az emberi kéz finom munkáját jóságban jutólérje. Szép a gyári szövet, de ritkán jó, A mit kézzel fonnak-szőnek az mindig jó. Ezek jutnak eszünkben és a régi hangos fonók, mikor ezt a képet bemutatjuk.

Apróságok.

A legrégebb tenger alatt járó hajó. Uj-Orleansból írják, hogy az ottani kikötőnek átkutatása alkalmával buvárok egy tengeri alatt járó hajóra bukkantak, amely egészen belefuródott az iszapba. Rögtön megkísérlették a hajó kiemelését, ami néhány napi munka árán sikerült is és most kiderült hogy ez a partra vonszolt hajó ősapja minden tenger alatt járónak. Nem tulságosan régi a hajó, amennyiben 1862-ben készült és akkor teljesített először szolgálatot, amikor az 1864-iki szabadságharcban Farragut admirális blokározta a kikötőt. A legrégebb tenger alatt járónak „Dávid” volt a neve, amely felírás még egészen jól olvasható az elsüllyedt hajón. Egyebekben sok tekintetben hasonlít a modern viz alatt járó hajókhoz: tizenegy méter hosszú, szivaralaku, könnyű acélból készült. Kilenc ember számra volt benne hely.

Husz év után. Körösszegen Karácson Flóra házában lakodalmat táncolt a falu. Javában állt a vígasság, amikor éjfél tájt odavetődött Szónya János zsellér a Tógyer öcsésével. A már deresedő Szónya János nem vegyült a párok közé, de ahelyett az iváshoz látott s hamarosan fel is öntött a garatra. Így, ebben a hangulatában került a szeme elé Drágán György öreg gazda. Az erősen ittas Szónya odaültette maga mellé az öreget s bort töltött a poharába:

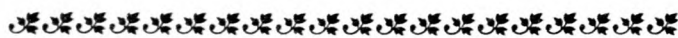
— Hát aztán Gyuri, tudod-e micsoda nap van ma?
— Hogyne tudnám.

— Tudod-e, hogy ma husz esztendeje hasítottad ki a mellemet a nagykorosmában.

Az emberek elhallgattak. Némán ittak. Azután Szónya mormogott a bajusza alá:

— Csak eszedbe akartam hozni, hogy el ne felejtse.

Reggel pedig a lakodalmas nép a szomszédház kertjében találta roppant vértócsában Drágán Györgyöt, aki számos késszurásból vérezett. Haldokolva vitték a lakására. Kihallgatni nem lehetett. De mert a jelek arra vallanak, hogy Szónyaék pusztították el bosszúból, a két Szónya testvért letartóztatták és megadították a vizsgálatot.

Betűrejtvény.

M. Borus Sz L fuj na
na.

Megfejtési határidő 1905. december hó 10.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 46. számában közölt talány megfejtése:

„Hirt sem hallok már felöled
Erdős-völgyes szép hazám,
Most, hogy távol vagyok tőled,
Most szeretleü igazán”.

Szász Károlytól.

Helyesen fejtették meg: Renner Ida, Szita Juliska, Beke Piroška, özv. Boditsné Simon Julia, Vermes Róza, Schwarz Malvin, Dubráncsik József, Békás Sándor, Blich Ferenc, Tóth B. Péter, Orosz János, Csapó János, Lakatos István, Renner Antal, Vakareszku István, Svöke Márton lövő, Gyenge Ferenc, Csombor András, Tök közs. hitelszövetkezet.

A sorshuzásnál Szita Juliska neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalom gyanánt egy regénykötetet küldöttünk.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Szemerédy János. Kérdését áttettük a mérnökhöz, ki a „Kozmos”-lemez feltalálta. **Benedek Ferenc.** A közönséges ákácot szokták élősvényre felhasználni. Az ákácmagot legjobb elvetése előtt leforrázni akképpen, hogy a rostába helyezett magon átöntjük a forró vizet, azután ezt annyira hűlni hagyjuk, hogy a kéz éppen eltűri a meleget. Ekkor a magot a vízbe töltjük s benne hagyjuk, míg a víz kihül. A mag ilyenkor fehéren föl-pattogzik s elvetve rövid idő alatt egyenletesen kikel. Az ákác magja nagyon érzékeny a fagy ellen, azért csak tavasszal, május elején, vetendő el, mikor nem kell már a fagytól tartani. A vetés úgy történik, hogy kifeszített zsinor mellett egyenes, lapos horonyt húzunk, ebbe a magot nem nagyon sűrűn elvetjük és ujnyira betakarjuk. Ákácfaeseményét lehet ősszel is ültetni. **Jakab István.** A képviselő fizetése egy évre 4,800 korona és 1,600 korona lakáspénz. A dohányjövedéki igazgató 4,800 fizetés és 1,200 lakáspénz. **Kovács János** A czirokdera egyenértékű a másodrendű árpával; a sertés szívesen eszi mindkettőt s egyikük sem hat a tejre károsan, minélfogva tehát bátran etethetők a szoptatókoczákal is. **Mutatványszámot küldöttünk Papp Béla és Ócsi Lajos címére.** — **Orovetz András.** Ügyvédünk az alábbi feleletet küldte: Ami a „Köztelek” szerk. üzenetében foglaltatik, az egészen helyes és igaz, mert a mezőgazdasági vállalatok munkavezetői a törvény értelmében csakugyan nem kötelesek belépni a betegsegélyező-pénztárba. Önt ennek dacára belépni kényszerítették, sőt Önnel a tagsági díjat 6 évre visszamenőleg megfizettették. Ön azonban mindenbe belenyugodott, ami annyit tesz, mintha a betegsegélyező-pénztárba tagul önkényt belépett volna. Igaz tehát, hogy az Önnel szemben követett eljárás törvénybe ütköző volt, de Ön elmulasztotta kellő időben jogorvoslattal élni és így most már a felvétel ellen való tiltakozása sikerre aligha vezethet. Az, hogy Önnel a tagdíjat 6 évre visszamenőleg megfizettették, egyenesen beleütközik a jogba és a törvénybe már csak azon egy oknál fogva is, mert a pénztár oly időre hajtott be Öntől tagdíjat, amely időben semmi kockázatot nem viselt; t. i. ha Ön ezen idő alatt megbetegedett volna, a pénztár Önnek se gyógyítási költséget, se tápdíjat nem fizetett volna. Mindennek dacára az önkényt befizetett díjakat Ön most már aligha követelheti vissza. Kísérletet azonban tehet e tekintetben, úgy, hogy a pénz visszautalását kéri s az elutasító határozat ellen fellebbezéssel él.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése
1905. dec. 3.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1.—1.20 K., vidéki borjúhús 110—120 K., sertéshús 112—124 K., szalonna füstölt 168—170 K., szalonna, olvasztani való 136—150 K., háj 140—154 K., sertés-

1905. évi forgalom : 25,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek második sorozata **foljó évi október hó
4-én** veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál :

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

**HIRDETÉSEK
FELVÉTELNEK**

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:	
Kormány hozzájárulásával	400,000.— kor.
Alapítványok	1,278,240.— kor.
Alapítók	200,000.— kor.
Tartalékok	374,787-80 kor.
Összesen	2,253,007-80 kor.
1901. évi fölösleg	90,349.— kor.
1902. évi fölösleg	59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109,831.73 kor.
1904. évi fölösleg	72,498-23 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módokat szerinti.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéselegb. ! ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetéselegb. közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal az igazgatóság irányban készséggel szolgál.

Sürgőnyozim : Consum, Budapest. Telefon : 25—02.

Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság

Budapest, V., Nagy-Korona-utca 17. sz.

ÜZLETÁGAK: =====

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzelékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást.
Kiviteli osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését vállalja. Az árakra előlegeket is folyósít.

Sertésbizományi osztály: A ferenzvárosi sertésvásáron vállalja bizott sertések bizományi értékesítését.

— Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

A miskolci országos baromfi-kiállításon
diszoklevéllel kitüntetett

**sárga orpingtonok faj-
tisza tenyésztőjásai**

12 darabonkint, patent csomagolással és
postai szállítással 10 koronáért kaphatók

Szilassy Elemér-nél
Verebély, Bars megye.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb **Műtrágyafélét,** azonkívül

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő
minőségben legolcsóbban

szállít a

**„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság**

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.